

T. 16. Sociologia de l'Educació

L'ESCOLA

1. EDUCACIÓ FORMAL I INFORMAL

Les societats modernes estableixen un sistema educatiu per a transmetre de generació en generació els seus valors, normes, coneixements, habilitats. En aquest sentit, l'educació constitueix una forma estructurada de socialització.

El **sistema educatiu** constitueix l'anomenada **educació formal** que té lloc a través del currículum oficial i que inclou matèries com filosofia, literatura, matemàtiques, anglès, art, tecnologia, etc. El sistema educatiu està compost d'escoles, instituts, col·legis i universitats. Les escoles (CEIP) i instituts (IES) són públics, la qual cosa significa que pertanyen a l'Estat o la Generalitat i l'ensenyament que s'imparteix és gratuït. També existeixen col·legis de caràcter privat que funcionen com empreses i les famílies han de pagar una quota mensual o anual perquè els seus fills assisteixin a classe. Hi ha una gran part del col·legis privats que estan subvencionats pels poders públics (Generalitat o Estat), es coneixen amb el nom de "col·legis concertats". Les universitats també poden ser públiques o privades.

L'aprenentatge té lloc no només en el sistema educatiu, sinó també informalment com a part del procés de socialització. I dintre del mateix sistema educatiu, els alumnes també aprenen coses sense ser-ne conscients; els sociòlegs ho denominen el "**currículum ocult**", que també és important per a l'èxit escolar i inclou regles, rutines i valors: tot això constitueix l'**educació informal**. Aquest currículum ocult inclou la jerarquia, ja que l'escola és una organització jeràrquica com la societat; els alumnes s'habituen a acceptar el control social a través de l'autoritat; l'escola ensenya els supòsits que sostenen l'ordre social imperant: la competitivitat que després trobaran en una societat també competitiva; en l'escola comença també la segregació de gèneres, potenciant que les noies es dirigeixin cap a carreres no científiques ni tècniques, i esperant d'elles un comportament més submís. Generalment, ni els professors ni els alumnes s'adonen d'aquesta part oculta del currículum, que s'assumeix inconscientment, i constitueix d'aquesta manera un eficaç mecanisme de control social, ja que s'imbueix als alumnes les formes de comportament predominants a cada societat, de "manera natural i inqüestionable".

<p>El currículum ocult és tot allò que s'aprèn a l'escola sense que consti explícitament en el currículum oficial.</p>
---

2. EL PAPER DE L'EDUCACIÓ EN LA SOCIETAT

L'educació és una institució clau en la nostra societat, ja que passem gran part de les nostres vides i, en molts casos tota la joventut, dintre del sistema

educatiu. Els sociòlegs s'interessen pel paper que juga l'educació en la societat i de quina manera aquest paper ha evolucionat al llarg del temps.

Novament ens trobem amb dues teories distintes sobre el paper de l'educació en la societat:

Els funcionalistes mantenen un punt de vista positiu respecte a l'educació, en el sentit que aquesta juga un paper molt important en la societat en preparar als estudiants per a les professions que encaixen més en les seves aptituds i capacitats. Els estudiants que obtinguin millors qualificacions seran els qui arribaran a professions amb major estatus en la societat. El sistema educatiu és un sistema obert i meritocràtic, que permet la mobilitat social. Per als funcionalistes resulta fonamental el paper d'agent de socialització que té l'ensenyament, a través del qual els nens i joves aprenen la cultura, els valors i les normes de la societat en que viuen. I finalment, destaquen el fet que les escoles actuen com agents de control social, tant formal (regles de l'escola, disciplina a classe, càstigs) com informal (a través de la pressió del grup d'amics, o aprenent a conviure i cooperar) de cara a generar el comportament socialment esperat, l'obediència i la puntualitat que posteriorment hauran de desenrotllar en la seva vida adulta. S'ensenya, doncs, a acceptar les regles i l'autoritat.

Els marxistes, en canvi, sostenen que el sistema educatiu no ofereix igualtat d'oportunitats per a tots, sinó que ha estat especialment dissenyat per a afavorir la classe privilegiada i reforçar les desigualtats existents, ja que a través del sistema educatiu, les classes dominants imposen els seus valors i creences, amb les que es socialitza els alumnes de les classes treballadores: a l'escola només es toleren certes opinions polítiques, mentre que les idees radicals són ridiculitzades o rebutjades. El sistema educatiu no és meritocràtic perquè no ofereix les mateixes oportunitats a tots. Els alumnes de classes baixes obtenen pitjors qualificacions precisament perquè estan destinats als llocs de treball menys desitjables, per això l'única cosa que cal aprendre és el respecte a l'autoritat: l'obediència, la puntualitat i la força de voluntat necessària per a suportar una activitat avorrida. L'escola actua com a agent de control social, en el sentit que és com un mirall de la societat capitalista: una organització jeràrquica, amb desigual distribució del poder i amb una sèrie de regles per mantenir l'autoritat, en la qual els alumnes aprenen a acceptar el *statu quo*, és a dir, la societat tal com és.

3. EXPLICACIONS SOBRE LES DIFERÈNCIES EN L'ÈXIT ESCOLAR

Dintre del sistema educatiu hi ha certs grups socials que obtenen pitjors resultats i tenen menors probabilitats d'accedir a estudis superiors. Existeix un debat sobre si l'èxit o fracàs escolar està relacionat amb factors hereditaris o mediambientals. Una teoria sosté que l'èxit escolar té a veure amb la intel·ligència natural, la qual és hereditària; segons aquesta teoria les diferències en l'èxit acadèmic es deuen al fet que la gent posseeix diferents graus de capacitat intel·lectual. La teoria contrària argumenta que l'èxit o fracàs escolar està relacionat amb el medi ambient social dels alumnes i amb factors

socials com el gènere, la classe social, el grup d'amics, la situació familiar i la pròpia organització escolar.

La classe social i el gènere han estat considerats tradicionalment, entre els sociòlegs, com factors decisius en els resultats acadèmics, encara que això ha anat variant en les últimes dècades. Se solia culpar als professors de tractar de manera distinta i minusvalorar els alumnes de classes baixes i les alumnes en general en relació als nois de classe mitja i alta, dels quals s'esperava un gran futur. El major èxit acadèmic de les alumnes i la major presència femenina a la universitat ha fet replantejar la qüestió, en termes exclusivament de classe social.

El fet que els alumnes de classe baixa tendeixin a fracassar més a l'escola, presentin major taxa d'absentisme escolar i accedeixin en menor proporció a la universitat ha fet que els sociòlegs busquin diverses explicacions al fenomen en el rerefons social que els envolta. S'han apuntat diversos factors: en primer lloc, les males condicions a la casa, on sovint no compten amb una habitació pròpia amb espai i tranquil·litat per a estudiar; en segon lloc, els valors familiars comporten menors expectatives per als fills, un cert fatalisme de cara al futur i una tendència a acceptar la gratificació immediata d'un treball. Finalment, un dèficit cultural familiar en comparació amb els alumnes de classe mitja.

Els alumnes de classe mitja, en canvi, solen comptar amb el seu propi espai per a estudiar, inclòs ordinador, Internet, majors facilitats per a comprar llibres, tenir professors particulars. Els seus pares tenen majors expectatives respecte a ells, coneixen com funciona el sistema educatiu, estan més interessats en els seus progressos. El nivell cultural familiar és més alt: a les cases hi ha llibres, CDROMs i altres mitjans audiovisuals, es visiten museus, s'assisteix a concerts, es poden resoldre dubtes o ajudar en els deures.

El propi ambient escolar també influeix en diversos aspectes. Els professors, des d'una òptica de "classe mitja", tendeixen a etiquetar els alumnes a partir del seu comportament, la seva forma de vestir o les seves maneres. Els alumnes amb bon comportament tenen més probabilitats de ser considerats "bons alumnes" i rebre majors atencions. Si un professor o diversos etiqueten un alumne com "irremeiable", aquest té majors probabilitats d'autoconvèncer-se de l'etiqueta adjudicada, de tal manera que es compleixi la profecia que han fet sobre ell. Per altra banda, el grup amb qui s'ajunta l'alumne exerceix una forta influència i pressió sobre ell; alguns grups d'alumnes amb un alt grau de fracàs escolar generen una contra-cultura oposada als objectius escolars que tendeix a mantenir-los en una situació de rebuig permanent de la qual resulta extremadament difícil sortir-ne.

4. EL SISTEMA EDUCATIU A ESPANYA

El 1857 va ser promulgada la llei Moyano que declarava l'ensenyament primari general i obligatori. La Segona República va instaurar l'ensenyament gratuït i laic, la qual cosa va quedar trencada per la guerra civil i el règim instaurat arran d'ella. El 1938 es va dividir el batxillerat en set cursos amb un examen final

(examen d'estat) i es va abolir l'ensenyament laic i gratuït, al mateix temps que s'imposava el castellà com a única llengua per a l'ensenyament. L'any 1949 es va crear el batxillerat laboral i el 1953 es va dividir el batxillerat en elemental (quatre cursos) i superior (dos cursos) i un curs preuniversitari. El 1970 es va aprovar una reforma del sistema educatiu (Ley General de Educación) que ha estat vigent fins els anys 90 i constava de : educació pre-escolar (5-6 anys), vuit anys d'Educació General Bàsica (dels 6 als 14 anys) i a continuació es passava a la Formació Professional (amb Certificat o Graduat d'EGB) o al Batxillerat Unificat i Polivalent (només amb el Graduat) que durava tres anys i al que seguia el Curs d'Orientació Universitària (COU).

La Constitució de 1978 va establir les bases d'una educació democràtica, que va ser completada per diverses lleis, de les quals destaca la **LODE**, de 1984, (govern del PSOE) que va establir la gratuïtat en tots els centres sostinguts amb fons públics i la gestió participativa dels centres públics i privats finançats amb fons públics. Per altra part, les Comunitats Autònomes han anat assumint competències en educació (avui el MEC només gestiona Ceuta i Melilla, a part de les competències generals). El 1990 es va aprovar la **LOGSE** (govern del PSOE) que introduïa el nou sistema educatiu, que s'inicia amb l'educació infantil, no obligatòria, formada per dos cicles: 1-3 anys, i 3-6 (aquest darrer gratuït als centres públics) que a Catalunya ha acabat escolaritzant pràcticament el 100% de la població. Segueix un període d'educació obligatòria, dividit en dues etapes: Primària (6-12 anys) i Secundària Obligatòria (12-16 anys). Després es pot accedir a l'educació tècnico-professional de grau mitjà o bé al batxillerat (16-18).

L'escola pública continua essent el principal mecanisme de mobilitat social al nostre país. La gratuïtat de l'ensenyament mitjà i les beques han permès a molts joves de classe treballadora accedir a la universitat i ascendir en l'escala social respecte als seus progenitors.

La Llei Orgànica de Qualitat de l'Ensenyament (**LOCE**), aprovada el 2002 (govern del PP) i que pràcticament no es va aplicar, preveia: la consideració de l'educació infantil de primer cicle (0-3 anys) com a assistencial, la gratuïtat de l'educació infantil (3-6 anys), la desaparició dels cicles a l'ESO, la implantació de dos itineraris (un tècnico-professional i un altre científicohumanístic) a tercer curs i tres itineraris a quart (orientació tècnico-professional, orientació científica i orientació humanística). Reduïa a tres les modalitats del batxillerat i establia una Prova General de Batxillerat (PGB) per tal d'obtenir el títol de Batxiller i accedir a la universitat.

La **LOE**, aprovada l'abril del 2006 (govern del PSOE) recupera el caràcter educatiu del primer cicle de l'Educació Infantil, introdueix els programes de diversificació curricular, si l'alumne no està en condicions de passar a 3r d'ESO, i quan faci 16 anys i no obtingui el Graduat de l'ESO o bé en tingui 15 i amb l'acord de pares i tutors podrà cursar. Programes de qualificació professional inicial (Artículo 30). Manté l'estructura en tres modalitats del batxillerat, suprimeix la PGB i queda la Prova d'Accés a la Universitat (PAU), però el títol de batxiller no requereix cap prova específica. Un dels principis

rectors de la nova proposta educativa és el concepte **d'Educació al llarg de la vida**.

5. L'ENSENYAMENT A EUROPA

Segons dades de l'Oficina Estadística de les Comunitats Europees (EUROSTAT), en els últims 30 anys s'han produït notables millores en el sistema educatiu. Els alumnes que cursen l'ensenyament obligatori a la UE són 40 milions. Els que cursen l'ensenyament secundari no obligatori arriben a 12 milions i un 30% de joves entre 15 i 19 anys participen en programes de formació ocupacional. Malgrat que l'ensenyament obligatori comença als 6 anys, el 100% dels nens de 4 anys estan escolaritzats a Espanya, Bèlgica i França. El nombre de professors del sistema educatiu europeu és de 6 milions, el que suposa un 4% de la població ocupada.

A l'educació superior el nombre de dones supera el d'homes a la UE, malgrat que existeixen diferències qualitatives notables, ja que el nombre d'homes és més gran en les carreres tècniques i el de dones a les humanístiques i ciències de la salut. Les dones també són minoritàries als programes de formació ocupacional, respecte als homes.

Com a conseqüència del fet que cada cop són més els joves que prologuen els seus estudis, la incorporació al món laboral és més tardana, de tal manera que el primer lloc de treball no s'adquireix fins als 25 anys, de mitjana.

S'aprecia una tendència cada cop més acusada a voler veure en l'ensenyament una iniciació a la inserció laboral, de forma que la validesa i eficàcia d'aquell queda condicionada al grau d'habilitats pràctiques que l'alumne pot adquirir per la seva execució al món laboral. Així l'empresa s'estalvia temps i diners en la formació dels seus treballadors.

6. UNA ULLADA CRÍTICA: LA SITUACIÓ A ESPANYA

Un dels indicadors més importants de la qualitat de vida d'un país és el seu nivell educatiu. L'educació permet a la ciutadania desenvolupar el potencial de cada ésser humà i a més facilita la seva articulació amb la societat, incloent el mercat de treball, element clau pel desenvolupament econòmic d'un país.

Espanya té un dels nivells educatius més baixos de la Unió Europea (UE); el 60% de la població té un nivell educatiu igual o menor que els estudis primaris. Quan va morir el dictador, el 82% de la població tenia una educació menor de sis anys. Aquesta dada desmenteix l'argument de les forces conservadores que diuen que la dictadura va modernitzar Espanya. El 1975 la despesa pública educativa era un miserable 1'75% del PIB.

Avui, el percentatge de gent entre 25 i 34 anys, que té més de 10 anys d'escolarització, és del 57%, és un progrés indubtable, però la mitjana de la

OCDE és d'un 74%, i en els països del nord d'Europa, de tradició socialdemòcrata arriba al 91%.

La despesa pública educativa encara és molt baixa. Algunes veus conservadores volen relativitzar aquest dèficit dient que l'ensenyament superior a Espanya és molt massificat. Sembla que vulguin insinuar que hi ha massa gent educant-se. Però si de cas, a Espanya el percentatge de nens i joves educant-se és inferior al de la resta de la UE.

A Espanya hi ha polarització educativa. Baixa despesa pública educativa i gran extensió de l'escola privada. Cap altre país de la UE té un percentatge tant elevat al sector privat.

Tot i que en teoria aquestes escoles privades, anomenades concertades, són també part del sistema públic –i reben subsidis públics-, a la pràctica no ho són, perquè no són gratuïtes, seleccionen als seus alumnes, discriminant als fills dels immigrants, que es concentren a les escoles públiques.

El darrer informe de la OCDE-PISA assenyala que Espanya és un dels països on la classe social dels pares és més determinant de les possibilitats educatives dels joves.

La comprensió lectora literària i científica i el coneixement matemàtic són claus per a la competitivitat econòmica, a Espanya el coneixement acadèmic en aquests àmbits, tant de l'escola pública com de la privada, està molt per sota de la mitjana de la UE.

Estudis realitzats recentment als EEUU mostren que la falta de diversitat social a les aules empobreix els estudiants, que, aïllats de la diversitat social del seu entorn, adquireixen un coneixement poc representatiu del conjunt de la societat.

L'experiència europea ensenya que el millor sistema educatiu és el que es basa en l'escola pública per a totes les classes socials. Finlàndia té una de les millors escoles d'Europa, una escola multiclassista que contribueix a diluir les rigideses socials, amb un percentatge d'alumnes d'escoles privades de només un 3%. L'escola pública és la institució bàsica per a la integració social. Això és el que va intentar la República Espanyola.

En contra del que diu el pensament liberal espanyol (conservador) que l'equitat i l'eficiència estan en conflicte, la realitat ens diu que la primera és la condició per a la segona.

La despesa pública en beques per als estudiants és la més baixa de la UE, això fa que el percentatge de fills de classe treballadora no qualificada que realitza estudis superiors a Espanya sigui d'un 8%, un dels més baixos de la UE.

Ensenyament desigual

Les escoles catalanes no arriben als objectius educatius proposats per la Unió Europea.

Barcelona. (Redacció).- Les desigualtats educatives a l'escola catalana són cada cop més grans i això significa allunyar-se dels objectius europeus previstos per al 2010, segons un estudi fet per la [Fundació Jaume Bofill](#).

L'estudi analitza la situació de [Catalunya](#) respecte dels objectius que va fixar la [Unió Europea](#) per al 2010. Un d'aquests era aconseguir que un 85% dels joves d'entre 20 i 24 anys acabessin l'ensenyament postobligatori (batxillerat o FP). Aquest percentatge, però, se situava l'any 2004 en un 65%. D'altra banda, es pretén també que el nombre de joves d'entre 18 i 24 anys que no hagin acabat l'ESO sigui el més reduït possible, d'un 10% com a màxim. En aquest aspecte, Catalunya tampoc no compleix els criteris europeus, ja que el percentatge de joves que no superen aquest nivell és d'un 30%. Només [Malta](#) i [Portugal](#) treuen una puntuació pitjor.

Un aspecte que cal tenir en compte sobre l'ensenyament català és la poca inversió pública en educació: un 2,82% del PIB, que representa la meitat que la mitjana estatal. En canvi, la despesa de les famílies en educació és molt elevada pel fort pes de l'escola privada. En aquest sentit, si l'alumne és autòcton, l'estatus socioeconòmic dels pares és alt, el seu nivell d'estudis és universitari, la llengua que es parla a casa és el català i té més probabilitats d'estar escolaritzat en el sector privat. Tanmateix, el sector públic acull més del 80% dels alumnes estrangers. ■

LA VANGUARDIA "El diari dels estudiants" (dilluns, 29 de maig de 2006)

7. LA UNIVERSITAT

El procés de Bolonya. L'ESPAI EUROPEU D'EDUCACIÓ SUPERIOR

"Volem establir un espai europeu d'educació superior basat en els principis de qualitat i transparència. Cal valorar la riquesa del nostre patrimoni i diversitat cultural per fer una aportació genuïna a una societat basada en el coneixement. Ens comprometem a defensar el principi de responsabilitat pública per a l'educació superior en el context de les societats modernes complexes. Atès que l'educació superior se situa en el punt de confluència de la recerca, l'educació i la innovació, també és la clau de la competitivitat europea..."

Comunicat de la Conferència de Ministres Europeus Responsables de l'educació Superior. Bergen , 19-20 maig de 2005

Hi ha un concepte que inspira el conjunt de l'anomenat procés de Bolonya, és el de **capital humà**. El **capital humà** és l'estoc de població amb formació i qualificació.

El capital humà seria, sense negar la incidència d'altres factors històrics i estructurals, el fet que explicaria que les societats amb un major nivell de qualificació tinguin un creixement econòmic i demogràfic més ràpid.

La relació estreta entre qualificació, productivitat i major capacitat d'adaptació a l'entorn de la ma d'obra explica el major creixement.

ELEMENTS DEL NOU SISTEMA UNIVERSITARI

- 1) Un sistema integrat i comparable
  - Titulacions equivalents a tot Europa: Grau i Postgrau
  - Que respecte la diversitat i l'autonomia universitària
  - Impulsa la mobilitat d'estudiants professors, investigadors i del personal administratiu
- 2) Una nova metodologia d'ensenyar i aprendre
  - Estudis centrats en el treball de l'estudiant. Es tracta passar d'un model basat en la classe magistral a un model basat en la participació activa de l'estudiant
  - Representa un canvi de mentalitat docent: el professor esdevé tutor.
- 3) Assegurar la qualitat dels ensenyaments
  - Les universitats s'avaluen en funció dels resultats amb criteris comuns a tot Europa
- 4) Aprenentatge al llarg de la vida,
  - Formació flexible (presencial, semipresencial i a distància) per a qualsevol estudiant o treballador que vol millorar les seves competències professionals.

ELS NOUS TÍTOLS UNIVERSITARIS

El sistema comú a tot Europa vol facilitar la MOBILITAT i la INSERCIÓ LABORAL.

L'objectiu final: Crear un sistema d'educació superior que formi professionals altament qualificats, tecnològicament aptes, dotats per a la recerca, amb habilitats i coneixements multidisciplinaris, vocació per l'aprenentatge al llarg de la vida i capacitat d'adaptació a una societat en permanent canvi.

Grau: 3-4 anys de formació acadèmica bàsica suficient per a l'exercici professional, o seguir estudiant. 180-240 crèdits (ECTS)

Postgrau:

- Master: Especialització acadèmica, professional o investigadora. Durada 1-2 anys. Mínim de 120 crèdits (ECTS).

- Doctor: Estudis eminentment acadèmics. Aprovar 300 crèdits (ECTS) entre les dues etapes anteriors. Aprovar la tesi doctoral.

ESTUDIS INNOVADORS

1) CRÈDITS EUROPEUS (ECTS)

- Sistema europeu de transferència de crèdits (ECTS)
- Comptabilitzen tant les hores lectives com el temps dedicat a l'estudi, realització de treballs i pràctiques, preparació de proves d'avaluació i permeten l'homologació dels estudis a nivell europeu.

2) COMPETÈNCIES

- Conjunts de sabers tècnics, metodològics, socials, ètics i participatius que un professional ha de poder acreditar.
- Genèriques: D'aplicació en diversos camps del coneixement com ara la capacitat de treball en equip o la presentació i gestió de projectes, idiomes i ús de les TIC.
- Específiques: Les pròpies de la professió dels estudis.

L'Espai Europeu d'Educació Superior neix amb la declaració de la Sorbona (1998). "Europa no ha de ser només l'Europa de l'euro, els bancs i l'economia, sinó que ha de ser també l'Europa del Coneixement". L'objectiu és que estigui totalment implementat pel 2010. De moment el procés l'han subscrit 45 països.

La filosofia de l'EEES està en contraposició amb les propostes americanes basades en els postulats de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) que pretén que l'Educació Superior sigui considerada un producte i es desregularitzi. L'EEES per contra creu que l'Educació Superior és un bé social i hem de lluitar perquè segueixi essent així.

Un dels canvis més espectaculars és el canvi de plantejament: Abans es deia busquem una formació per a tota la vida i ara l'EEES planteja **l'aprenentatge al llarg de la vida**.

Planteja també la superació d'un model educatiu informacional, centrat en el procés de transferència de la informació del docent a l'alumne, per passar a un model d'aprenentatge transformacional, orientat a l'aprenentatge al llarg de la vida, en que no s'ha d'interrompre el flux d'informació i el desafiament de generar processos de capacitació que permetin passar de "**què aprendre**" a "**com aprendre**".

Cal tenir present que els processos d'aprenentatge dels adults és diferent, ja que requereix alhora un procés de "desaprendre" i "aprendre", per aconseguir no només nous coneixements sinó també modificar els comportaments revisant els referents del coneixement previ.

BIBLIOGRAFIA

CAMPINS ERITJA, Mar: "Algunes reflexions al voltant de la internacionalització de la universitat". A, Escola catalana n° 444 novembre 2007.

MORALES OLIVAS, Francisco J. i Juli PERETÓ: "Convergència europea, ¿cap a on convergim? ". A, Escola catalana n° 444 novembre 2007.

MORER i SERRA, Eugènia: "Savoir faire versus laisser faire. Entrevista a Andreu Mas-Colell". . A, Escola catalana n° 444 novembre 2007.

NAVARRO, Vicenç: El subdesarrollo social de Espanya. Causas y consecuencias. Ed. Anagrama. Barcelona, 2006.

PEDRÓ, Francesc: La qualitat de l'ensenyament. Una perspectiva comparada.

RODRÍGUEZ DE PAZ, Alícia: "Barreras para seguir en la escuela". A LA VANGUARDIA , 2 de maig 2006.

SAYÓS i SANTIGOSA, Rosa: "L'espai Europeu d'Educació Superior: cap a un nou model de formació universitària". A, Escola catalana n° 444 novembre 2007

School

*Puedo verte por las mañanas, cuando vas a la escuela
No olvides tus libros, sabes que tienes que aprender la regla de oro
La maestra te dice que dejes de jugar y te pongas a trabajar
Y que seas como Juanito-que- es-muy-bueno ... bien, ¿no sabes que él nunca
se escaquea?
¡Él lo está consiguiendo!
Tras acabar la escuela, estas jugando en el parque
No estés fuera demasiado tarde, no dejes que se haga demasiado oscuro
Te dicen que no hagas el vago ni aprendas de qué va la vida
Que crezcas igual que ellos –No dejarán que te libres*

*No hagas esto, no hagas aquello
¿ Qué intentan hacer?
- Hacer de ti un buen muchacho
¿Saben por dónde va?*

*No critiques, son viejos y sabios
Haz lo que te dicen
No quieras que el demonio
venga y te saque los ojos*

*Quizá esté yo equivocado al esperar que luches
O quizá esté simplemente loco y no distinga el bien del mal
Pero, mientras todavía viva, tengo que decir esto:
Dependerá siempre de ti si quieres ser eso,
Si quieres ver eso,
Si quieres verlo así.
¡Lo estás consiguiendo!*

Supertramp.

La LOE (6 d'abril 2006) estructura el sistema educatiu en els següents trams

a) Educación infantil. *Es constitueix com a etapa educativa. A la LOE era assistencial.*

b) Educación primaria.

c) Educación secundaria obligatoria. *Tanmateix si un alumne ja ha repetit un any de secundària i no està en condicions de passar a tercer s'incorporarà a (art 27. programes de diversificació curricular).*

Los programas de diversificación curricular estarán orientados a la consecución del título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria.

I quan faci 16 anys i no obtingui el Graduat de l'ESO o bé en tingui 15 i l'acord de pares i tutors podrà cursar (Artículo 30. Programas de cualificación profesional inicial).

Els programes de qualificació professional tindran tres tipus de mòduls

1) Módulos específicos referidos a las unidades de competencia correspondientes a cualificaciones de nivel uno del Catálogo citado.

2) Módulos formativos de carácter general, que amplíen competencias básicas y favorezcan la transición desde el sistema educativo al mundo laboral.

3) Módulos de carácter voluntario para los alumnos, que conduzcan a la obtención del título de Graduado en Educación Secundaria Obligatoria y que podrán cursarse de manera simultánea con los módulos a los que se refieren los anteriores párrafos 1) y 2) o una vez superados éstos.

d) Bachillerato. *Manté l'estructura en tres modalitats:*

a) Artes.

b) Ciencias y Tecnología.

c) Humanidades y Ciencias Sociales.

e) Formación profesional.

f) Enseñanzas de idiomas.

g) Enseñanzas artísticas.

h) Enseñanzas deportivas.

i) Educación de personas adultas.

j) Enseñanza universitaria.

Un dels principis rectors de les noves propostes educatives a tot arreu és el concepte **d'Educació al llarg de la vida**

Artículo 87. Equilibrio en la admisión de alumnos.

Con el fin de asegurar la calidad educativa para todos, la cohesión social y la igualdad de oportunidades, las Administraciones garantizarán una adecuada y equilibrada escolarización del alumnado con necesidad específica de apoyo educativo. Para ello, establecerán la proporción de alumnos de estas características que deban ser escolarizados en cada uno de los centros públicos y privados concertados y garantizarán los recursos personales y económicos necesarios a los centros para ofrecer dicho apoyo.

Artículo 101. Incorporación a la docencia en centros públicos.

El primer curso de ejercicio de la docencia en centros públicos se desarrollará bajo la tutoría de profesores experimentados. El profesor tutor y el profesor en formación compartirán la responsabilidad sobre la programación de las enseñanzas de los alumnos de este último.